

BỘ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ
CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

Số 7.2018

TIN TỨC SỰ KIỆN

01 Chính thức có khung pháp lý cho quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo

02 Hệ thống Toong sẽ tích hợp vào chuỗi khách sạn Wink Hotels

03 Hà Nội thành lập "đội đặc nhiệm" hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo

04 Start-up Việt Tomochain gọi vốn thành công 8,5 triệu USD

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

05 ELSA SPEAK: Nhịp cầu cho người Việt Nam học tiếng Anh

06 Đà Loan - Trung tâm sáng tạo tiếp theo ở Châu Á?

KIẾN THỨC KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

07 Các điều khoản về giá trị kinh tế trong bản điều khoản đầu tư (Phần cuối)

CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

24 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội
Tel: (024) 38262718

START-UP FUNDING

CHÍNH THỨC CÓ KHUNG PHÁP LÝ CHO QUỸ ĐẦU TƯ KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO

Chính phủ vừa ban hành Nghị định 38/2018/NĐ-CP quy định chi tiết về đầu tư cho doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo.

Nghị định 38 hướng dẫn về đầu tư cho doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo; việc thành lập, tổ chức quản lý và hoạt động của quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo và cơ chế sử dụng ngân sách địa phương đầu tư cho doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo.

Quy định cụ thể về Quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo, Nghị định nêu rõ: Quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo không có tư cách pháp nhân, do tối đa 30 nhà đầu tư góp vốn thành lập trên cơ sở điều lệ quỹ. Quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo không được góp vốn

vào quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo khác.

Tài sản góp vốn có thể bằng Đồng Việt Nam, vàng, giá trị quyền sử dụng đất và các tài sản khác có thể định giá được bằng Đồng Việt Nam. Nhà đầu tư không được sử dụng vốn vay để góp vốn thành lập quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo.

Danh mục và hoạt động đầu tư của quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo bao gồm: Gửi tiền tại các ngân hàng thương mại theo quy định của pháp luật; đầu tư không quá 50% vốn điều lệ của doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo sau khi nhận đầu tư.

Toàn bộ số vốn góp và tài sản của các nhà đầu tư tại quỹ phải được hạch toán độc lập với công ty thực hiện quản lý quỹ; các nhà đầu tư góp vốn thành lập quỹ tự thỏa thuận về thẩm quyền quyết định danh mục đầu tư và nội dung này phải được quy định tại điều lệ quỹ và hợp đồng với công ty thực hiện quản lý quỹ (nếu có).

Quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo được tổ chức quản lý theo một trong các mô hình sau: Đại hội nhà đầu tư, công ty thực hiện quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo; đại hội nhà đầu tư, Ban đại diện quỹ hoặc Giám đốc quỹ, công ty thực hiện quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo; đại hội nhà đầu tư, Ban đại diện quỹ và Giám đốc quỹ, công ty thực hiện quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo.

Các nhà đầu tư của quỹ có thể thành lập hoặc thuê công ty thực hiện quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo. Công ty thực hiện quản lý quỹ có trách nhiệm thực hiện các thủ tục thành lập quỹ và thông báo bổ sung ngành, nghề quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo theo quy định của pháp luật về đăng ký doanh nghiệp khi thực hiện quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo.

Hoạt động quản lý quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo quy định tại Nghị định này thực hiện theo điều lệ của quỹ, các hợp đồng ký kết với quỹ (nếu có) và không chịu sự điều chỉnh bởi pháp luật về chứng khoán.

Nghị định cũng quy định về sử dụng ngân sách địa phương đầu tư vào doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo. Cụ thể, căn cứ vào điều kiện ngân sách địa phương, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh trình Hội đồng nhân dân cùng cấp giao cho tổ chức tài chính nhà nước của địa phương có chức năng đầu tư tài chính để thực hiện đầu tư vào doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo.

Trường hợp tổ chức tài chính nhà nước của địa phương tổ chức và hoạt động theo mô hình quỹ tài chính nhà nước ngoài ngân sách thì việc giao nhiệm

vụ và hỗ trợ vốn điều lệ cho quỹ tài chính nhà nước ngoài ngân sách phải đáp ứng quy định tại khoản 11 Điều 8 Luật ngân sách nhà nước.

Trường hợp tổ chức tài chính nhà nước của địa phương tổ chức và hoạt động theo mô hình doanh nghiệp thì việc bổ sung vốn điều lệ phải đáp ứng quy định tại Điều 4, Điều 13, Điều 14 và Điều 15 Luật quản lý, sử dụng vốn nhà nước đầu tư vào sản xuất, kinh doanh tại doanh nghiệp.

Nguyên tắc đầu tư khởi nghiệp sáng tạo của tổ chức tài chính nhà nước của địa phương thực hiện theo quy định tại khoản 4 Điều 18 Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa; tổ chức tài chính nhà nước của địa phương thực hiện quyền, trách nhiệm của đại diện chủ sở hữu khi thực hiện đầu tư vào doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo; thông tin về hoạt động đầu tư khởi nghiệp sáng tạo sử dụng ngân sách địa phương phải công khai trên cổng thông tin điện tử của Ủy ban nhân dân cấp tỉnh nơi thực hiện.

Tổ chức tài chính nhà nước của địa phương lựa chọn quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo cùng đầu tư đảm bảo tối thiểu các điều kiện sau: Có cam kết cùng với tổ chức tài chính nhà nước của địa phương đầu tư vào doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo; tối thiểu 1 năm kinh nghiệm thực hiện hoạt động đầu tư khởi nghiệp sáng tạo; có khả năng tự trang trải chi phí khi tham gia thực hiện đầu tư; các điều kiện khác (nếu có).

Hàng năm, tổ chức tài chính nhà nước của địa phương tiến hành đánh giá, điều chỉnh và công bố danh sách các quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo được lựa chọn trên cổng thông tin điện tử của tổ chức tài chính nhà nước của địa phương và của Ủy ban nhân dân cấp tỉnh./.

HỆ THỐNG TOONG SẼ TÍCH HỢP VÀO CHUỖI KHÁCH SẠN WINK HOTELS

Toong - start-up chuỗi không gian làm việc chung lớn tại Việt Nam và Indochina Vanguard (Liên doanh giữa Indochina Capital và Vanguard Hotels), vừa công bố hợp tác cùng phát triển một nhánh không gian làm việc chung tích hợp vào chuỗi khách sạn mang thương hiệu Wink Hotels, dự kiến khai trương cơ sở đầu tiên tại TP. HCM trong quý IV/2019.

Wink Hotels là chuỗi khách sạn mới của Indochina Vanguard đang xây dựng, dự định sẽ cho ra mắt chuỗi 20 khách sạn Wink tại Việt Nam và các nước Lào, Campuchia trong vòng 5 năm tới.

Mô hình không gian làm việc chung kiểu mới của Toong hoàn toàn phù hợp với tầm nhìn của Wink sẽ được tích hợp hài hoà với hệ sinh thái dịch vụ của khách sạn, nhằm đáp ứng nhu cầu đa dạng của thể hệ doanh nhân và khách du lịch hiện đại.

“Bằng việc tích hợp không gian làm việc chung của Toong vào chuỗi khách sạn mới và năng động này, chúng tôi muốn thay đổi cách vận hành truyền thống của các business center tại các khách sạn hiện nay. Các business center, khi được thiết kế với tư duy sáng tạo, thời thượng và giàu cảm hứng của không gian làm việc chung, sẽ đáp ứng tốt hơn những yêu cầu của phong cách làm việc hiện đại”, ông Dương Đỗ, Sáng lập viên và Giám đốc điều

hành của Toong cho biết.

“Việc tích hợp Wink Hotels vào mạng lưới không gian làm việc chung rộng khắp của Toong sẽ mang lại giá trị gia tăng cho các thành viên của Toong và khách hàng của Wink Hotels,” ông Dương giải thích.

“Lý tưởng chung của hai cộng đồng này là mang lại lợi ích cho khách hàng quen của cả Toong và Wink, tận dụng vị trí chiến lược của chúng tôi tại các thành phố lớn ở Việt Nam cũng như ở các thành phố vệ tinh và một số nước láng giềng trong khu vực,” ông Dương nhấn mạnh.

Đầu tháng 3/2018, Toong đã tuyên bố bắt đầu “tấn công” vào thị trường quốc tế với kế hoạch mở một địa điểm mới tại Viêng Chăn, Lào.

Indochina Vanguard cũng mong muốn mở rộng thương hiệu Wink Hotels sang các nước láng giềng trong những năm tới.

Sự hợp tác giữa Toong và Wink Hotels sẽ cho phép khách hàng của hai bên tận hưởng những tiện ích của một không gian làm việc sáng tạo, đồng thời đáp ứng nhu cầu của thế hệ khách du lịch "kết nối" đang gia tăng. Đây chính không gian lý tưởng cho khách đi công tác, dân du mục công nghệ số và các doanh nhân khởi nghiệp mở rộng mạng lưới và gặp gỡ những người có cùng chí hướng khi đi đến một thành phố mới./.

START-UP VIỆT TOMOCHAIN GỌI VỐN THÀNH CÔNG 8,5 TRIỆU USD

Ba tháng đầu năm, Tomochain phát hành 50 triệu token toàn cầu, thu hút 8,5 triệu USD tiền đầu tư từ 50 tổ chức trong và ngoài nước.

Theo đó, số lượng đăng ký mua từ các nhà đầu tư trên toàn cầu trước thời điểm mở bán chính thức đạt tới 50 triệu USD nhưng start-up này chỉ giải ngân lượng token trị giá 7,5 triệu USD từ 15/1 đến 20/2.

CEO của Tomochain, ông Vương Quang Long cho hay, các đơn vị quốc tế nắm giữ token Tomocoin đều là các nhà đầu tư nổi tiếng trong lĩnh vực công nghệ blockchain như Signum Capital (Singapore), Hashed (Hàn Quốc), NEO (Trung Quốc), Eden Block (Israel), Connect Capita (Đức và Mỹ)...

Một triệu USD còn lại đến từ các nhà đầu tư trong

nước. Cụ thể, lượng token mở bán duy nhất ngày 1/3 dành cho các nhà đầu tư Việt Nam đã "bốc hơi" chỉ trong vòng năm giây với 1.350 người mua trên tổng số hơn 8.000 cá nhân đăng ký giao dịch.

Đánh giá về quy mô và mức độ thành công của đợt ICO (hình thức huy động vốn bằng tiền thuật toán), ông Vương Quang Long nói: "Khoản đầu tư thu về đáp ứng được mức kỳ vọng của start-up. Số tiền này phù hợp và tương ứng với các kế hoạch phát triển sản phẩm trong tương lai theo tính toán của chúng tôi". Ông cũng bổ sung tại thời điểm này,

các nhà đầu tư trong và ngoài nước đã lãi gấp năm lần giá mua ban đầu.

Tomochain là nền tảng công nghệ để viết các ứng dụng phân tán, hợp đồng thông minh phát triển dựa trên Ethereum nhưng tốc độ giao dịch nhanh hơn và phí giao dịch thấp hơn. Với sự hỗ trợ đến từ 50 nhà đầu tư quốc tế có tên tuổi trong cộng đồng blockchain toàn cầu, cùng các kênh truyền thông đa phương tiện, mạng xã hội như Telegram sở hữu đến 18.000 người theo dõi trên toàn thế giới, start-up Tomochain được đánh giá bắt đầu xây dựng được tầm ảnh hưởng quốc tế của mình trong lòng công chúng.

Ông Long cho biết trong thời gian sắp tới Tomochain sẽ tập trung phát triển sản phẩm cùng hệ sinh thái xoay quanh là những ứng dụng phân tán trong các lĩnh vực khác nhau như quảng cáo, y tế, bất động sản, nông nghiệp,... Đặc thù của hệ sinh thái Tomochain là mã nguồn mở, tạo điều kiện cho những doanh nghiệp phát triển ứng dụng blockchain trên đó. Đối với các yêu cầu phức tạp hơn, các công ty có thể liên hệ với Tomochain để thiết kế các hệ thống lớn nằm trên nền tảng này.

Tháng 9/2018, bản chính thức của Tomochain đi vào hoạt động và đến năm 2019, bản nâng cấp tiếp theo của Start-up này với hệ thống masternode - nền tảng mạnh hơn trong xử lý dữ liệu, chi phí rẻ trong giao dịch sẽ ra mắt thị trường.

Trong tương lai, Tomochain bày tỏ mong muốn tăng sự hiện diện và mức ảnh hưởng ở Nhật Bản.

Đánh giá về thị trường này, CEO Long cho biết đây là thị trường khá riêng biệt bởi giới đầu tư công nghệ blockchain Nhật Bản không có nhiều kết nối, giao lưu với cộng đồng bên ngoài. Rào cản ngôn ngữ cũng là một trong những trở ngại khiến các start-up blockchain khó tiếp cận.

Phát triển công nghệ, cộng đồng, ứng dụng blockchain và đầu tư vào các start-up lĩnh vực này đang là một trong những trào lưu công nghệ bùng nổ của thế giới. Tuy vậy, ông Long cho biết các nhà đầu tư trong nước hình như vẫn chưa nắm bắt được xu hướng này. Trong quá trình ICO, bản thân vị CEO này cũng chủ động chọn làm việc với các quỹ đầu tư quốc tế. "Việt Nam hiện chưa có quỹ đầu tư nào đủ uy tín để rót vốn riêng trong mảng blockchain. Thay vì đầu tư lướt sóng theo trào lưu, các đơn vị cần xây dựng hồ sơ đầu tư có chiều sâu và thể hiện sự hiểu biết với các start-up để thu hút doanh nghiệp", ông Long nhận định.

Mới đây, Tomochain ký kết thành công với *Tech in Asia*, trở thành đối tác chiến lược đầu tiên trong lĩnh vực blockchain của nền tảng truyền thông chuyên về công nghệ, khởi nghiệp trên toàn Đông Nam Á đặt trụ sở tại Singapore. Ngoài ra, Tomochain cũng hoàn thành ký kết với các đối tác muốn triển khai ứng dụng phân tán trên nền tảng start-up này như Bitlearn - công ty tại thung lũng Silicon, Mỹ trong mảng giáo dục online và Bigbom - doanh nghiệp triển khai các giải pháp quảng cáo./.

HÀ NỘI THÀNH LẬP "ĐỘI ĐẶC NHIỆM" HỖ TRỢ KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO

Chủ tịch UBND TP. Hà Nội Nguyễn Đức Chung đã vừa ký quyết định thành lập Tổ công tác xây dựng Đề án "Hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo trên địa bàn thành phố Hà Nội".

Tổ công tác có nhiệm vụ nghiên cứu, khảo sát các cơ chế, chính sách và mô hình, phương thức hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo thành công trong nước và quốc tế để xây dựng Đề án Hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo trên địa bàn TP. Hà Nội; phối hợp với các chuyên gia, tổ chức trong nước và quốc tế có kinh nghiệm về khởi nghiệp sáng tạo để nghiên cứu, xây dựng Đề án đảm bảo chất lượng, hiệu quả. Các thành viên Tổ công tác làm việc theo chế độ kiêm nhiệm đến khi hoàn thành nhiệm vụ được giao và sẽ chất dứt hoạt động và tự giải thể sau khi Đề án Hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo trên địa bàn thành phố Hà Nội được UBND TP. Hà Nội phê duyệt.

Giám đốc Sở Kế hoạch và Đầu tư cũng đã có quyết định thành lập Tổ giúp việc để giúp việc cho Tổ công tác trong quá trình xây dựng Đề án.

Tổ trưởng là ông Nguyễn Mạnh Quyền, Giám đốc Sở Kế hoạch và Đầu tư thành phố Hà Nội. Các tổ phó gồm ông Nguyễn Anh Tuấn, Phó Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ thành phố Hà Nội; ông Đặng Vũ Tuấn, Phó Giám đốc Sở Thông tin và Truyền thông TP. Hà Nội; ông Nguyễn Thành Công, Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu phát triển kinh tế - xã hội Hà Nội.

Trao đổi với phóng viên Báo Đầu tư Online - Baodautu.vn về các định hướng, giải pháp thúc đẩy các phong trào khởi nghiệp trong thời gian tới, ông Nguyễn Mạnh Quyền, Giám đốc Sở Kế hoạch Đầu tư cho biết: "Thành phố đang xem xét bố trí địa điểm xây dựng Khu tập trung dịch vụ hỗ trợ khởi nghiệp, bao gồm: không gian khởi nghiệp (co-working space); khu vực hội họp, đào tạo, hội thảo; khu vực ươm tạo doanh nghiệp... và cơ sở hạ tầng phục vụ các dịch vụ hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo theo phương án được Nhà nước hỗ trợ cho thuê với giá ưu đãi".

"Ngoài ra, thành phố sẽ xây dựng một số vườn ươm doanh nghiệp trong các lĩnh vực công nghệ thông tin, thực phẩm... Hà Nội hiện có 2 vườn ươm của nhà nước là Vườn ươm Công nghệ thông tin của Sở Thông tin truyền thông và Vườn ươm Doanh nghiệp chế biến và đóng gói thực phẩm Hà Nội (HBI) của Sở Kế hoạch và Đầu tư và hơn 10 vườn ươm tư nhân như: BK- Hup, Hatch!, Wecreat...", ông Quyền cho biết thêm./.

ELSA SPEAK: NHỊP CẦU CHO NGƯỜI VIỆT NAM HỌC TIẾNG ANH

Một ngày đầu xuân năm 2018, tình cờ và may mắn, tôi được gặp Văn Đình Hồng Vũ - nhà sáng lập ELSA SPEAK - ứng dụng trực tuyến giúp người dùng cải thiện khả năng tiếng Anh - một công ty có trụ sở tại Thung lũng silicon, Mỹ. Hàng năm, cô luôn trở về Việt Nam cùng những bài học đầy ý nghĩa cho cộng đồng khởi nghiệp Việt Nam. Không ngần ngại, cô cởi mở và sẵn sàng chia sẻ cùng tất cả mọi người, đó là lý do khiến Hồng Vũ luôn bận rộn...

CÔ GÁI TRẺ ĐA TÀI VÀ NGHỊ LỰC

Vũ sinh năm 1984 tại Nha Trang, Khánh Hòa. Trong khi cả gia đình đã định cư ở Mỹ, cô quyết tâm một mình theo học tại Việt Nam. Khi còn là sinh viên trường Đại học Ngoại thương TP. Hồ Chí Minh, Vũ đã bắt đầu đi làm cho nhiều tập đoàn lớn như Trợ lý tài chính của Khách sạn Sheraton. Văn Đình Hồng Vũ chia sẻ mơ ước trở thành đại sứ của Việt Nam.

Tham vọng ấy hoàn toàn trong tầm tay của cô sinh viên Ngoại thương đa tài và giỏi 3 ngoại ngữ. Mới ngoài 20 tuổi, Vũ đã tự tin đại diện thanh niên Việt Nam đi qua 10 nước, tham dự hội nghị thượng đỉnh về các vấn đề giáo dục và hướng nghiệp toàn cầu.

Khi ra trường, Vũ lại đầu quân cho Tập đoàn vận tải hàng đầu thế giới MAERSK có trụ sở tại Đan Mạch với cương vị trợ lý Tổng giám đốc. Tại đây, cô được nhận chế độ đãi ngộ rất tốt, thường xuyên có mặt tại nhiều nước trên thế giới. Tuy nhiên, cô đã quyết định nghỉ làm để học thạc sĩ và khởi nghiệp. Cô giáo cũng như bạn bè thực sự ngỡ ngàng và khuyên Vũ liệu có tìm được công việc tốt hơn hiện tại không?

Vũ theo học thạc sĩ tại Đại học Stanford, Mỹ, ngành Quản trị kinh doanh và giáo dục. Thời điểm chọn trường Đại học Stanford, Vũ cũng gặp nhiều

trở ngại về ngôn ngữ trong môi trường học thuật.

Chính vì nhiều lúc không hiểu hết ý trong các hội thảo, trên giảng đường hoặc phát âm chưa chuẩn đã khiến cho cô gặp nhiều rắc rối. Đó cũng là lý do Vũ nghĩ đến một giải pháp di động cho người dùng trải nghiệm và khắc phục những lỗi ngôn ngữ nói. Mặc dù đây là điều không dễ dàng vì đòi hỏi phải có kho ngôn ngữ cực lớn cũng như khả năng mã hóa ngôn ngữ phức tạp.

Trong một lần trở về Việt Nam, Vũ đã tiến hành một cuộc khảo sát nhỏ với các bạn trẻ về việc học tiếng Anh. Kết quả cho thấy, các bạn trẻ học tiếng Anh vì rất nhiều lý do khác nhau: có thể là sự tò mò của bản thân, đọc được nhiều sách nước ngoài hơn, có thêm nhiều cơ hội giao lưu và học hỏi, để giao tiếp với người nước ngoài, tìm được công việc tốt, biết được những tri thức mới, hay đơn giản chỉ là cảm thấy thú vị, ...Tuy nhiên, do nhiều lý do như kinh tế, thời gian nên việc học tiếng Anh còn nhiều trở ngại và chưa đạt được kết quả như mong muốn.

Điều này càng thôi thúc Vũ cần làm điều gì đó để cải thiện khó khăn, rào cản học ngoại ngữ cho các bạn trẻ. Vũ đã nghĩ đến việc học thông qua công nghệ E-learning. Đây là một xu thế toàn cầu hiện nay, nó giúp cho người dùng có thể học mọi lúc, mọi nơi. Các công cụ học trực tuyến cũng đang ngày một phong phú và đa dạng với sự hỗ trợ của Internet và công nghệ trí tuệ nhân tạo.

Đây là dự án không mới vì khảo sát mới đây cho thấy, ước chừng có 1,5 tỷ người đang theo học tiếng Anh. Trước đây, tiếng Anh là một lợi thế nhưng khi thế giới đang toàn cầu hóa và Việt Nam trên con đường hội nhập thì tiếng Anh không còn là lợi thế quá lớn nhưng không biết tiếng Anh lại là một bất lợi rất lớn. Quá trình nghiên cứu dạy tiếng Anh ở Việt Nam, Vũ thấy rằng, các chương trình học tiếng Anh đa số tập trung vào ngữ pháp, từ vựng, đọc, viết... kỹ năng nói rất hạn chế. Thời điểm học thạc sỹ ở Stanford về giáo dục, Vũ cũng phát hiện ra, để nói

tiếng Anh tốt thì nói cần có sự phản hồi ngay của người nghe (sai hay đúng).

ELSA SPEAK: HỌC TIẾNG ANH THẬT DỄ DÀNG

Ý tưởng ban đầu của Vũ là đưa công nghệ nhận diện giọng nói với trí tuệ nhân tạo tiên tiến, phần mềm có thể nghe bạn nói và nhận ra bạn sai ở đâu. Không chỉ phát hiện bạn nói sai mà còn cho biết bạn sai ở âm nào? trọng âm đúng chỗ chưa? phải sửa ra sao?....

Để hiện thực hóa ý tưởng, Vũ đã hỏi những chuyên gia nhận diện giọng nói bằng trí tuệ nhân tạo rằng liệu ý tưởng của mình có điên rồ? Công nghệ có thực sự làm được điều này hay không?... Một số người thì nói rất khó vì việc nghe để phát hiện sai đòi hỏi cần phải thực hiện qua đôi tai con người. Tuy vậy, cũng khá nhiều chuyên gia cho biết, cũng đã có nghiên cứu làm được việc này nhưng chỉ có điều, chưa ai ứng dụng nghiên cứu vào thực tiễn. Và Vũ đã quyết định đưa vào thực tiễn với phần mềm ELSA SPEAK.

Vũ cho biết, trước đây mình cũng đã tham gia một số dự án khởi nghiệp nhỏ nhưng đây là lần đầu tiên cô dành toàn bộ thời gian để tập trung vào dự án. Sử dụng công nghệ nền tảng hàng đầu thế giới, không quá khó để ELSA cho ra đời một ứng dụng di động nhưng Vũ và các bạn cũng mất nhiều tháng để thu thập, chia sẻ, đánh giá, chỉnh sửa để chinh phục người tiêu dùng. Nói về quá trình khởi tạo ứng dụng, Vũ chia sẻ: ban đầu khi chưa có sản phẩm để tiếp cận thị trường, Vũ đã sử dụng khái niệm Loading Pages (thăm dò thị trường). Vũ nhận thấy, chỉ trong 1 tuần đưa ra thăm dò có đến 7.000 người ở trạng thái “chờ đăng ký”. Vũ nhận ra rằng, nhu cầu là rất lớn. Cô cũng bắt đầu gọi điện thoại để nhận những đóng góp, ý tưởng của các bạn muốn học để có thể hoàn thiện sản phẩm theo mong muốn. Giữa năm 2016, sản phẩm chính thức đã được đưa ra thị trường.

Ban đầu, ứng dụng được thực hiện miễn phí và

hướng đến thị trường Việt Nam bởi là người Việt Nam, Vũ luôn mong muốn giúp người Việt Nam nói được tiếng Anh hay nhất. Hơn nữa là người Việt Nam nên Vũ cũng hiểu họ thường sai về vấn đề gì cũng như cách khắc phục. Hiện nay, phần mềm đã tính phí nhưng với giá rất rẻ.

Tò mò hỏi ý nghĩa của tên ELSA, Vũ cho biết: “Mình muốn có một cái tên ngắn, dễ đọc và thân thiện, gần gũi với con người. ELSA là tên viết tắt của “English Languages Speak Assistant - Người trợ lý nói tiếng Anh cho bạn” cũng ra đời từ đó”. Tò mò hỏi Vũ, đến giờ bạn có thấy tiếc khi rời bỏ công việc của Tập đoàn lớn để khởi nghiệp? Vũ không ngần ngại cho biết: Mình chưa bao giờ hối tiếc mà ngày một thấy tự hào hơn, nhất là khi sản phẩm ngày càng được hoàn thiện.

Mặc dù học tại Đại học Ngoại Thương, nhưng lại khởi nghiệp ở lĩnh vực có hàm lượng công nghệ cao, điều này có gì đặc biệt, Vũ chia sẻ: “Mình học Đại học Ngoại Thương, sau đó học tiếp thạc sĩ về giáo dục

với chuyên môn chính liên quan đến xây dựng giáo trình, đây là điều kiện hỗ trợ rất tốt. Hơn nữa, sống ở Silicon Valley - nơi có đến 90% là công ty công nghệ, tập trung các chuyên gia hàng đầu thế giới nên trong quá trình học tập, Vũ cũng được các bạn chia sẻ về xu hướng công nghệ. Thông qua đó, Vũ đã tìm được một bạn đồng sáng lập và cùng phát triển ứng dụng nhận diện giọng nói thông qua trí tuệ nhân tạo, nhóm đã xây dựng được giáo trình và từng bước triển khai.

QUÊ HƯƠNG LUÔN TRONG TRÁI TIM

Hiện nay, phần mềm ELSA SPEAK đã đạt đến số lượng gần 1 triệu người sử dụng với trụ sở chính tại Mỹ và các chi nhánh ở Việt Nam và châu Âu. Khởi nghiệp ở Mỹ, nhưng Vũ luôn hướng về quê hương và những người trẻ. Ít ai biết rằng, cô chính là đồng sáng lập VietSeeds Foundation - một quỹ hỗ trợ nâng cánh ước mơ đến giảng đường của các bạn trẻ. Quỹ hỗ trợ cung cấp học bổng và người hướng dẫn, định hướng (Mentor) cho các bạn sinh viên. Ban đầu, mức học bổng là 800 USD nhưng hiện nay đã tăng lên

1.000 USD/sinh viên. Hiện nay, đã có 250 sinh viên đã nhận được học bổng và 207 sinh viên đang được Quỹ VietSeeds hỗ trợ.

Sau 5 năm hoạt động, 10 em đầu tiên tốt nghiệp đại học từ hỗ trợ của Vietseeds đã được nhận vào làm ở các vị trí mơ ước, một em đã hoàn tất học thạc sĩ tại Mỹ. Toàn bộ số tiền quyên góp được chuyển đến học sinh, còn chi phí vận hành và mở các lớp huấn luyện kỹ năng phần lớn đều đến từ 2 nhà sáng lập là Văn Đình Hồng Vũ và Vũ Duy Thức, tiến sĩ ngành Công nghệ Thông tin ở Đại học Stanford.

Từ “Đại sứ” đến “Nhà hoạt động xã hội - khởi nghiệp” thoát nhìn như 2 con đường khác hẳn nhau. Nhưng với Vũ, cả 2 đều thuộc một hành trình liền mạch. Vũ cho biết “Ngày trước và bây giờ tôi đều muốn làm một điều gì đó cho quê nhà. Để đóng góp nhiều hơn cho các bạn trẻ, tôi chuyển sang làm kinh tế và xã hội trong giáo dục. Bằng cách này, tôi sẽ đóng góp vào giáo dục nhiều giá trị thực tiễn hơn”.

Minh Phượng

ĐÀI LOAN - TRUNG TÂM SÁNG TẠO TIẾP THEO Ở CHÂU Á?

Nếu có tư duy toàn cầu, các công ty mới thành lập ở Đài Loan có thể chứng minh rằng họ không chỉ là cửa ngõ vào Trung Quốc

Đài Loan là một nền kinh tế năng động đang ngày càng thu hút sự quan tâm của các doanh nghiệp trong những năm gần đây. Đây là nền kinh tế lớn thứ 7 tại Châu Á, đứng thứ 15 trên thế giới về năng lực cạnh tranh toàn cầu và là nhà cung cấp hàng đầu toàn cầu về phần cứng máy tính trên toàn cầu.

Thêm vào đó, với việc chính phủ xây dựng một trung tâm công nghệ mới được gọi là Thung lũng Silicon Châu Á, Đài Loan đang trên đà trở thành một trong những trung tâm sáng tạo và khởi nghiệp hứa hẹn nhất ở Châu Á.

Thung lũng Silicon Châu Á cũng có thể là lý do khiến các xu hướng hiện nay trong vùng lãnh thổ này đang hướng về Internet vạn vật (IoT). Trong khi Đài Loan đã được biết đến rộng rãi với các sản phẩm phần cứng, thì vài năm qua họ đã tập trung nhiều hơn vào thương mại điện tử và gần đây là trí tuệ nhân tạo (AI), robotics và IoT, đây là sản phẩm mới nhất do sự hỗ trợ tập trung của chính phủ.

Nhưng ngoài các xu hướng này, còn có thể nói gì thêm về hệ sinh thái khởi nghiệp ở Đài Loan?

Chúng tôi có cơ hội nói chuyện với Kevin Yu, người sáng lập Đài Loan Accelerator, trung tâm tăng tốc hạt giống đầu tiên của nước này. Kevin Yu là một doanh nhân từ năm 23 tuổi, đã thành lập nhiều

công ty, một trong số đó là một công ty đầu tư mạo hiểm (VC) và đã giúp 600 công ty ở 14 quốc gia niêm yết cổ phiếu ra công chúng và quản lý nhà đầu tư.

CỘNG ĐỒNG KHỞI NGHIỆP ĐƯỢC HỖ TRỢ

Theo Kevin, bức tranh kinh doanh của Đài Loan khá thú vị. Các công ty đại chúng và công ty khởi nghiệp thường ít tương tác với nhau. Tuy nhiên, giờ đây môi trường này rất đáng khích lệ vì nhiều công ty của Đài Loan bắt đầu có các chương trình riêng để phát triển công nghệ và tiếp tục đổi mới. Các trung tâm tăng tốc doanh nghiệp đang trở nên phổ biến, khi các công ty đại chúng tiến hành ươm tạo thêm nhiều công ty khởi nghiệp và cung cấp tài chính cho chúng.

Chính phủ cũng đóng một vai trò rất lớn trong việc thúc đẩy đổi mới sáng tạo trong nước. Tương tự như những gì được nhìn thấy ở Singapore, các công ty khởi nghiệp ở Đài Loan có thể tiếp cận với các chương trình đổi mới sáng tạo và hỗ trợ doanh nghiệp, tài chính và tư vấn do chính phủ tài trợ. Tuy nhiên, chính phủ đang tập trung vào IoT và trong khi nó là một trong những trụ cột cơ bản của ngành công nghiệp công nghệ ở Đài Loan, Kevin tin rằng các ngành công nghiệp như công nghệ sinh học, công nghệ nông nghiệp và phần cứng, mà nền kinh tế này đang hoạt động tốt, sẽ không bị lãng quên.

KỸ NĂNG TÀI CHÍNH HẦU NHƯ KHÔNG CÓ

Một vấn đề đã được nói nhiều lần trước đây: start-up dư thừa khả năng phát triển sản phẩm của mình, nhưng họ thiếu các kỹ năng quản lý kinh doanh. Đó chính là toàn bộ các điểm mấu chốt của các trung tâm ươm tạo và các chương trình tăng tốc - phát triển không chỉ sản phẩm mà còn cả kỹ năng quản lý kinh doanh của những người đằng sau công ty khởi nghiệp, để đảm bảo tiềm năng bền vững hơn sau khi khởi nghiệp.

Và mặc dù có nhiều khía cạnh trong quản lý kinh doanh mà các chương trình ươm tạo/tăng tốc hướng đến, Kevin đề cập cụ thể đến tài chính, vì ông nghĩ rằng các kỹ năng tài chính là thứ mà các start-up còn thiếu, không chỉ ở Đài Loan mà trên toàn cầu.

"Các start-up biết phải làm gì với sản phẩm của họ và xây dựng ý tưởng của họ như thế nào. Nhưng về mặt tài chính, họ giống như một đứa trẻ ... họ cần có một mô hình tài chính vững chắc, biết cách dự báo tài chính và quan trọng nhất là biết làm thế nào để đối phó với các nhà đầu tư và giao tiếp với họ bằng ngôn ngữ của họ".

Đây là lý do khiến Taiwan Accelerator cung cấp các cố vấn tài chính cho các start-up trong chương trình của họ - thường là giám đốc tài chính và chuyên viên quan hệ đầu tư của các công ty đại chúng - để giảng dạy và hướng dẫn họ về các vấn đề tài chính. Kevin tin rằng việc cung cấp cho các start-up những cố vấn tài chính giúp họ có khả năng sẵn sàng làm việc với các nhà đầu tư, và lợi thế lâu dài hơn trong việc đưa ra các quyết định tài chính lành mạnh cho công việc kinh doanh của họ trong tương lai.

CHUYỂN SANG TƯ DUY TOÀN CẦU

Nhưng thách thức đặc biệt đối với Đài Loan mà Kevin nhận thấy là tính toàn cầu. Tương tự như Singapore, Đài Loan là một hòn đảo nhỏ với dân số rất hạn chế. Tuy nhiên, không giống như các start-up ở Singapore chỉ xem Đông Nam Á hay toàn bộ khu vực châu Á là thị trường ban đầu với phần còn lại của thế giới ở chế độ chờ, phần lớn các start-up ở Đài Loan không có suy nghĩ này.

Đây có lẽ là một trong những điều mâu thuẫn nhất về hệ sinh thái khởi nghiệp ở Đài Loan. Trong tất cả các nước ở Châu Á, Đài Loan có khả năng nhập thị trường Trung Quốc lớn nhất - điều mà các công ty nước ngoài đã cố gắng trong nhiều năm - và đã trở thành chủ nhà của nhiều công ty nước ngoài muốn làm điều đó. Nhưng theo Kevin, để có tư duy toàn cầu vẫn là một vấn đề.

"Đây là lý do tại sao chúng tôi làm những ngày Demo Day bên ngoài Đài Loan. Chúng tôi ươm tạo các start-up có tầm nhìn quốc tế hơn và tạo cho họ khả năng hướng ra toàn cầu và sau đó chúng tôi đưa họ ra diễn đàn toàn cầu".

Ngay cả chính phủ cũng đang tích cực khuyến khích các start-up ở Đài Loan hướng ra toàn cầu, bắt đầu với Đông Nam Á với một sáng kiến mà họ gọi là "Hướng Nam". Và trong khi tư duy là thứ khó thay đổi, Kevin vui mừng nói rằng nó đã bắt đầu thay đổi.

KHÔNG CHỈ LÀ CỬA NGÕ VÀO TRUNG QUỐC

Các công ty nước ngoài muốn thâm nhập thị trường Trung Quốc có thể tới Đài Loan để tiến hành nghiên cứu và phát triển, cũng như nhận tư vấn từ các doanh nhân giàu kinh nghiệm về cách kinh doanh ở Trung Quốc. Tuy nhiên, Đài Loan có nhiều thứ hơn để cung cấp cho các công ty - các start-up và các doanh nghiệp lớn - chứ không phải là bước đệm tốt vào thị trường Trung Quốc khó nắm bắt.

Do thế mạnh của các ngành công nghiệp truyền thống như ngành phần cứng và chế tạo, vùng lãnh thổ này có lợi thế cho các công ty nước ngoài đến Đài Loan nếu họ cần chế tạo thiết kế ban đầu (ODM), chế tạo và hỗ trợ phần cứng.

XÂY DỰNG NỀN TẢNG

Kevin đã rất thành thạo về việc tận dụng thế mạnh của đất nước. Ông nhấn mạnh rằng mặc dù rất tốt khi các công ty đại chúng và chính phủ quan tâm đến việc hỗ trợ khởi nghiệp, và mặc dù nghĩ rằng AI,

blockchain, robotics và an ninh mạng là những điều lớn lao tiếp theo có ảnh hưởng lớn đến hệ sinh thái này, ông rất tin rằng có rất nhiều cơ hội mà ông gọi là sức mạnh cốt lõi của Đài Loan - cụ thể là công nghệ sinh học, công nghệ nông nghiệp và phần cứng.

"Đây là lý do tại sao danh mục đầu tư của chúng tôi đa dạng hơn. Mặc dù chúng tôi có những start-up thương mại điện tử và kinh tế chia sẻ, trong nhóm đầu tiên và thứ hai của chúng tôi, chúng tôi đã có ít nhất một start-up nông nghiệp, một start-up công nghệ sinh học và một start-up phần cứng".

Bởi vì 3 điểm mạnh cốt lõi của đất nước, Kevin tin rằng các nhà đầu tư đến Đài Loan sẽ tìm thấy sự kết hợp của các sản phẩm và dịch vụ không thể tìm thấy ở bất cứ nơi nào khác ở Đông Nam Á. Điều quan trọng cần lưu ý là 3 thế mạnh cốt lõi của vùng lãnh thổ này đều thuộc về "Deep Tech" (công nghệ chuyên sâu), được các nhà đầu tư ngày càng quan tâm. Và nếu các công ty khởi nghiệp của lãnh thổ này có thể tận dụng được những cơ hội này thì họ sẽ đi đúng hướng để trở thành trung tâm đổi mới sáng tạo tiếp theo ở Châu Á.

N.M.Q. (Taiwan can be the next innovation hub in Asia, with deep tech as its main driving force)

CÁC ĐIỀU KHOẢN VỀ GIÁ TRỊ KINH TẾ TRONG BẢN ĐIỀU KHOẢN ĐẦU TƯ (P3)

ĐIỀU KHOẢN DUY TRÌ ƯU ĐÃI

Điều khoản duy trì ưu đãi (pay-to-play) là một điều khoản kinh tế quan trọng khác thường được áp dụng cho những vòng gọi vốn sau này và có thể rất hữu ích với những công ty đang ở trong giai đoạn khó khăn và cần một vòng tài trợ vốn mới. Nội dung của điều khoản duy trì ưu đãi thường có nội dung như sau:

Điều khoản duy trì ưu đãi: Trong trường hợp diễn ra một vòng cấp vốn đủ điều kiện (như được định nghĩa dưới đây), cổ phiếu ưu đãi chuỗi A được nắm giữ bởi bất kỳ nhà đầu tư nào được trao quyền tham dự nhưng không tham dự đầy đủ vào vòng cấp vốn

đó bằng cách mua tối thiểu số lượng cổ phiếu mới theo tỷ lệ sở hữu của họ theo “Quyền từ chối đầu tiên” sẽ được chuyển đổi thành cổ phần thường.

Một vòng cấp vốn đủ điều kiện (Qualified Financing) là vòng cấp vốn tiếp theo vòng tài trợ chuỗi A trong đó Ban giám đốc công ty quyết định rằng một phần vốn của nó phải được các cổ đông hiện tại mua theo tỷ lệ thích hợp. Một quyết định như vậy sẽ phải được thực hiện bất kể giá cao hơn hay thấp hơn giá của bất cứ cổ phần ưu đãi đã phát hành.

Vào thời điểm bước sang thiên niên kỷ mới, điều khoản duy trì ưu đãi hiếm khi xuất hiện trong các bản

điều khoản đầu tư. Nhưng sau khi bong bóng Internet sụp đổ vào năm 2001, điều khoản này đã trở nên phổ biến. Một điều khá thú vị là điều khoản này rất dễ đạt được sự đồng thuận từ phần lớn các công ty và các nhà đầu tư nếu họ cùng tiếp cận nó từ phương diện lợi ích.

Trong điều khoản duy trì ưu đãi, nhà đầu tư phải duy trì sự tham gia theo tỷ lệ sở hữu trong các vòng cấp vốn tiếp theo (pay - trả tiền) để cổ phần ưu đãi của họ không bị chuyển thành cổ phần thường (playing - tiếp tục được duy trì ưu đãi).

Chúng tôi tin rằng điều khoản duy trì ưu đãi nhìn chung có lợi cho cả công ty và các nhà đầu tư. Điều khoản này khiến cho các nhà đầu tư không chỉ bỏ vốn vào công ty lần đầu tiên mà còn cam kết tài trợ cho công ty trong suốt vòng đời của công ty. Nếu họ không thực hiện điều đó, cổ phần của họ sẽ bị chuyển đổi từ cổ phần ưu đãi thành cổ phần thường, đồng thời họ sẽ mất đi các quyền lợi gắn liền với cổ phần ưu đãi đó.

Khi các công ty làm ăn tốt, điều khoản duy trì ưu đãi thường bị loại bỏ do các nhà đầu tư mới muốn có được phần lớn cổ phần trong vòng gọi vốn mới. Đây là một dấu hiệu tốt đối với các công ty, bởi nó thường có ý nghĩa là một vòng gọi vốn thuận lợi sẽ diễn ra, các nhà đầu tư hiện tại của công ty có thể giúp công ty đàm phán được những điều khoản có lợi nhờ ưu thế đến từ dòng vốn mới.

QUYỀN SỞ HỮU KHÔNG HẠN CHẾ

Mặc dù quyền sở hữu không hạn chế (vesting) là một khái niệm đơn giản, nó lại có thể mang những hàm ý rất rộng và đôi khi có những ảnh hưởng không mong muốn. Thông thường, cổ phiếu và quyền chọn sẽ được trao quyền sở hữu không hạn chế trong 4 năm. Điều đó có nghĩa là bạn phải gắn bó với công ty trong vòng 4 năm để sở hữu tất cả cổ phiếu và quyền chọn. Nếu bạn rời bỏ công ty trước khi kết thúc 4 năm kể trên, công thức của điều khoản sở hữu không hạn chế sẽ được áp dụng và bạn sẽ chỉ nhận

được 1% nhất định trong toàn bộ số cổ phiếu được nhận. Kết quả là, rất nhiều doanh nhân xem điều khoản này như một cách để các nhà đầu tư kiểm soát họ, mức độ tham gia của họ và cả quyền sở hữu của họ trong công ty.

Điều khoản sở hữu không hạn chế tiêu chuẩn đối với các công ty đang ở giai đoạn phát triển ban đầu là một phần cổ phiếu được trao quyền sở hữu không hạn chế trong năm đầu tiên và phần còn lại phân bổ dần theo từng tháng trong vòng tổng cộng 4 năm. Điều này có nghĩa là nếu bạn rời khỏi công ty trước khi kết thúc năm đầu tiên, bạn sẽ không có quyền sở hữu không hạn chế với bất kỳ cổ phiếu nào. Sau 1 năm, bạn có được quyền sở hữu không hạn chế đối với 25% cổ phiếu được hưởng. Sau đó bạn sẽ được quyền sở hữu không hạn chế đối với từng phần cổ phiếu được hưởng theo chu kỳ hàng tháng (hàng quý hoặc hàng năm) trong suốt thời gian còn lại.

QUỸ DÀNH CHO NHÂN VIÊN

Có một điều khoản quan trọng song lại thường không được chú ý tới cho đến cuối quá trình đàm phán đó là quỹ dành cho nhân viên (employee pool: còn gọi là quỹ quyền chọn - option pool). Quỹ dành cho nhân viên là một phần giá trị của công ty được giữ lại để dành cho việc phát hành cổ phiếu cho nhân viên trong tương lai.

Quỹ dành cho nhân viên được đề cập trong một phần riêng biệt để làm rõ cấu trúc vốn và đặc biệt là xác định số phần trăm giá trị của công ty sẽ được dành cho quỹ này.

Hiểu rõ tác động của quy mô quỹ dành cho nhân viên tới giá trị của công ty tại thời điểm cấp vốn là rất quan trọng. Cũng như với giá trị trước và sau khi góp vốn, các nhà đầu tư thường làm lợi thêm cho mình bằng cách tăng giá trị của quỹ quyền chọn trên cơ sở giá trị trước khi góp vốn.

Hãy cùng xem một ví dụ. Giả sử một khoản đầu tư trị giá 2 triệu USD sẽ được thực hiện tại mức giá 10 triệu USD sau khi góp vốn. Trong trường hợp này,

nhà đầu tư mới sẽ sở hữu 20% công ty bằng cách trả 2 triệu USD và giá trị thực tế của công ty sau khi góp vốn là 10 triệu USD. Trước khi nhà đầu tư cấp vốn, công ty có một quỹ quyền chọn chưa được phân bổ trị giá 10% giá trị công ty. Tuy nhiên, trong bản điều khoản đầu tư, các nhà đầu tư đưa thêm một điều khoản rằng quỹ quyền chọn chưa được phân bổ sau khi công ty được cấp vốn phải có giá trị 20%. Điều này dẫn đến sự phân chia 20% quyền sở hữu cho các nhà đầu tư mới, 60% cho các cổ đông cũ và 20% dành cho quỹ nhân viên chưa được phân bổ.

Ngược lại, nếu quỹ dành cho nhân viên được giữ nguyên như cũ, sự phân bổ quyền sở hữu vẫn sẽ là 20% dành cho các nhà đầu tư mới, nhưng các cổ đông hiện tại sẽ có 70% quyền sở hữu và quỹ quyền chọn chưa được phân bổ sẽ là 10%.

Mặc dù trong cả hai trường hợp nói trên, các nhà đầu tư cuối cùng vẫn nắm giữ quyền sở hữu như nhau là 20%, các nhà đầu tư cũ sẽ được sở hữu ít hơn 10% trong trường hợp quỹ quyền chọn có tỷ lệ 20%. Và khi đó, dù quyền sở hữu thêm vào cho quỹ quyền chọn cuối cùng sẽ nằm trong tay các nhân viên của công ty trong tương lai, nó lại là phần bị tước khỏi các cổ đông cũ chứ không phải được lấy đều từ phía các cổ đông cũ và các nhà đầu tư mới.

Nó khiến cho giá của mỗi cổ phần tính cho các nhà đầu tư mới rẻ hơn và vì thế làm giảm giá trị trước khi góp vốn của công ty.

ĐIỀU KHOẢN CHỐNG PHA LOÃNG

Điều khoản kinh tế quan trọng cuối cùng là điều khoản chống pha loãng (antidilution). Điều khoản này thường có nội dung như sau:

Điều khoản chống pha loãng: Giá chuyển đổi của cổ phiếu ưu đãi chuỗi A sẽ được điều chỉnh [nới lỏng/trên diện rộng/trên diện hẹp trên cơ sở trung bình trọng số] để giảm hiện tượng bị pha loãng trong trường hợp công ty phát hành thêm chứng khoán cổ phần - không phải là cổ phiếu (i) dành cho nhân viên theo điều khoản về quỹ quyền chọn của công ty; (ii) cổ phiếu phát hành thay tiền mặt khi sáp nhập, hợp nhất, mua lại hoặc các hình thức liên kết kinh doanh tương tự được Ban Giám đốc thông qua; (iii) cổ phiếu phát hành theo một thỏa thuận vay mua sắm hoặc mua thiết bị, thỏa thuận thuê bất động sản hoặc huy động vốn vay từ ngân hàng hoặc tổ chức tài chính tương tự được thông qua bởi Ban Giám đốc; và (iv) cổ phiếu được phát hành mà chủ sở hữu của đa số cổ phiếu ưu đãi chuỗi A tự nguyện không áp dụng quyền bảo vệ chống pha loãng - với giá mua thấp hơn mức giá chuyển đổi áp dụng. Trong trường

hợp cổ phiếu được phát hành theo các điều kiện khác nhau hoặc trong nhiều đợt với các điều kiện giống nhau, việc điều chỉnh chống pha loãng sẽ được thực hiện trên cơ sở coi tất cả cổ phần đều được phát hành trong đợt hoàn tất góp vốn đầu tiên. Giá chuyển đổi cũng sẽ được điều chỉnh theo tỷ lệ đối với các lần chia tách cổ phiếu, trả cổ tức, hợp nhất, tái cơ cấu vốn và các hoạt động tương tự.

Chúng tôi đồng ý rằng điều khoản trên dài dòng. Nó cũng thường là điểm hay gây khó dễ với các doanh nhân. Bởi mặc dù điều khoản chống pha loãng được dùng để bảo vệ các nhà đầu tư trong trường hợp công ty phát hành cổ phiếu với giá thấp hơn các lần gọi vốn trước, nó cũng là cơ để các luật sư đưa ra các phần mềm tính toán phức tạp. Có hai loại điều khoản chống pha loãng: chống pha loãng trung bình trọng số (weighted average antidilution) và chống pha loãng nói lỏng (ratchetbased antidilution).

Đôi khi điều khoản chống pha loãng sẽ không có mặt trong bản điều khoản đầu tư chuỗi A. Các nhà đầu tư rất thích các tiền lệ (họ thường nói “Tôi muốn những gì nhà đầu tư trước đã nhận được và thêm một chút nữa”). Trong rất nhiều trường hợp, điều khoản chống pha loãng làm tổn hại chính các nhà đầu tư chuỗi A nhiều hơn các nhà đầu tư ở các vòng sau nếu bạn giả định rằng giá cổ phiếu chuỗi A thường ở mức rất thấp. Ví dụ, nếu giá cổ phiếu chuỗi A là 1 USD, cổ phiếu chuỗi B là 5 USD và cổ phiếu chuỗi C là 3 USD, thì các nhà đầu tư chuỗi B sẽ được hưởng lợi từ điều khoản chống pha loãng và nhà đầu tư chuỗi A phải trả giá cho điều đó. Tuy nhiên, kinh nghiệm của chúng tôi cho thấy điều khoản chống pha loãng vẫn thường xuyên được đề xuất bất chấp điều này, bởi các nhà đầu tư chuỗi B hầu như chắc chắn sẽ đòi hỏi phải có chúng và vì vậy, các nhà đầu tư chuỗi A cũng chủ động yêu cầu điều tương tự.

Ngoài tác động lên lợi ích kinh tế, các điều khoản chống pha loãng còn có thể tác động tới quyền kiểm soát công ty. Đầu tiên, sự tồn tại của điều khoản

chống pha loãng sẽ khuyến khích công ty phát hành cổ phần mới với mức giá cao hơn do tác động của điều khoản này lên các cổ đông thường. Trong một vài trường hợp, một công ty có thể bỏ qua một khoản đầu tư mới với giá trị định giá thấp hơn, mặc dù về mặt kỹ thuật, điều này chỉ xảy ra khi công ty đó có các phương án gọi vốn thay thế khác.

Một hiện tượng cũng khá phổ biến là gắn các tính toán liên quan đến điều khoản chống pha loãng với các tiêu chuẩn do chính các nhà đầu tư đặt ra cho công ty, dẫn đến sự điều chỉnh giá chuyển đổi trong trường hợp công ty không đạt được tiêu chuẩn nào đó về doanh thu, phát triển sản phẩm, hoặc các chỉ số kinh doanh khác. Trong trường hợp này, điều chỉnh chống pha loãng sẽ tự động diễn ra nếu công ty không đạt được các mục tiêu của mình, trừ khi các nhà đầu tư tự nguyện từ bỏ quyền được bảo vệ của mình tại thời điểm đó. Điều này tạo ra động lực mạnh mẽ để các công ty đạt được những mục tiêu do các nhà đầu tư đặt ra. Riêng chúng tôi thường tránh áp dụng phương pháp này, bởi nó đặt ra các tiêu chuẩn về sản phẩm và doanh thu một cách mù quáng tại thời điểm góp vốn không phải lúc nào cũng tốt cho sự phát triển lâu dài của doanh nghiệp, đặc biệt là nếu những mục tiêu đó vô tình tạo ra sự khác biệt trong mục đích hành động giữa các nhà quản lý và đầu tư sau này khi công ty thực sự bước vào kinh doanh.

N.L.H. (Venture Deals, 2011)